

Taariikhda Qarsoon ee Aayadda Afartan - Lambar Shan

Cusboonaysiinta Afarta Qodob ee Hore

Jeff Pippenger

2026-04-01

Markaan ku soo noqonayno si aynu u aqoonsanno taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad, waxay u muuqataa mid habboon in marka hore dib loo eego aasaaska afarta maqaal ee ugu horreeya ee taxanahan. Maqaalkii koowaad ee afarta maqaal ee taxanahan waxa uu soo bandhigay fasiraad nebiyadeed, isaga oo Masiixa u sawiraya sidii Libaaxa qabiilka Yahuudah (iyo Alfa iyo Oomega), kaas oo xilliyo go'aamiya ka fura qaybo ka mid ah Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad si uu u hago dhaqdhaqaaqa dib-u-habaynta ee ugu dambeeya ee 144,000. Waxa uu caddaynayaa in taariikhda malaa'igta koowaad iyo tan labaad ay la jaanqaaddo taariikhda farriinta malaa'igta saddexaad, sidaas darteedna waxa uu aqoonsanayaa in sannadkii 1989, (126 sano kaddib fallaagadii Adventist ee 1863), Libaaxu furay Daanyeel 11:40–45. Aayadahaas la furay waxay raadraacaan dhaawicii dhimashada lahaa ee baabtiisnimada Roomaanka ee 1798, bogsintiisii ku timid isbahaysi saddex-geesood ah oo ka kooban masduulaagii, bahalkii, iyo nebigii beenta ahaa, kuna sii hoggaaminaya Armaageddoon oo ka dhacaya “buurta quduuska ah ee ammaanta badan” ee aayadda afartan iyo shanaad. Sida dhaqdhaqaaqa boqol iyo afartan iyo afarta kun uu ugu soo dhowaanayo sharciga Axadda ee dhowaan iman doona ee Maraykanka, taariikhda qarsoon ee aayadda 40 (oo ka bilaabmaysa 1989 ilaa sharcigaas Axadda) waxay billowday in la furo bishii Luulyo, 2023.

Iyadoo laga duulayo faallada Ellen White ee ah in qaybta kitaabka Daanyeel ee aan la furin, taas oo khusaysa maalmaha ugu dambeeya, ay dhaliso “korodhka aqoonta” oo diyaariya dad istaagi kara. “Saliiddu” waxaa lagu aqoonsaday inay tahay Ruuxa Quduuska ah, farriimaha rabbaaniga ah, iyo dabeecadda ku jirta masaalka tobanka bikradood. Furitaanku wuxuu dhaqaajiyey habka imtixaanka ee saddex-geesoodka ah ee Daanyeel 12:10, halkaas oo kuwo badan “la nadiifiyo, la caddeeyo, oo la tijaabiyo.” Taariikhdu waxay metelaysaa dhowr qodob oo nebiyadeed oo wax sii sheegiddu lagu furay, laga bilaabo 1989, Sebtembar 11, 2001 iyo Luulyo, 2023. Furitaannadaas kala duwani waxay metelaan muddo ka bilaabmaysa 1989 ilaa 9/11, muddada ka bilaabmaysa 9/11 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, iyo muddada dib-u-dhaca laga bilaabo Luulyo 18, 2020 ilaa Diseembar 31, 2023, marka farriinta Qaylada Saqda Dhexe si tartiib-tartiib ah loo furo ilaa sharciga Axadda.

Soojeedinta kuwa musharraxiinta ah inay ka mid noqdaan boqolka iyo afar iyo afartan kun, kuwaas oo lagu matalay lafaha engegan ee Yexesqeel 37 iyo labada markhaati ee Muujintii kow iyo tobnaad oo istaaga marka Ruuxa laga buuxiyo, waxa lagu dhammaystiraa furista shaabbadaha. Haddii dadka Ilaah ku guuldarraystaan inay ku baraarugaan “iftiinkan qaaliga ah” ee muujinaya khataraha sida awoodda baadariga iyo sharciga Axadda, bidcooyinku way kala haadiyaan (iyagoo kala soocaya buunshaha iyo sarreenka). Calaamadaha nebiyeed ee hore sida Blair Bill-kii 1888 iyo

Patriot Act waxaa loo aqoonsaday digniino nebiyeed. Maqaalku wuxuu caddeynayaa in dhammaan xariiqyadii hore ee taariikhda nebiyeed ee lagu matalay Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad ay ku soo noqnoqdaan aayadaha 40–45. Maqaalku wuxuu caddeynayaa in sawirka bahalka marka hore laga sameeyo Maraykanka dabadeedna dunida, sida ay u astaan yihiin 321 iyo sharcigii ugu horreeyey ee Axadda, waxaana ku xiga sawirka bahalka ee caalamiga ah oo ay astaan u tahay 538 marka Miikaa'iil istaago oo wakhtiga nimcadu xidhmo.

Tan labaad ee afarta maqaal waxay sii waddaa qaab-dhismeedka nebiyadeed iyada oo aqoonsanaysa Sharciga Patriot ee 2001 inuu yahay Maraykanka oo “hadlaya” sida ku dhammaystirmaysa Muujintii 13:11. Sharciga Patriot wuxuu ahaa kii ugu horreeyey saddex diidmo oo dastuuriga ah oo la jaanqaadaya saddexda calaamadood ee bilowga boqortooyada lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah; 1776 Declaration of Independence, 1789 Constitution, iyo 1798 Alien and Sedition Acts. Blair Bill-kii fashilmay ee 1888, oo ahaa isku-day sharci Qaran oo Axad ah, ayaa dib loo noqday si la mid ah go'doomintii Cestius ee sannadkii 66; labaduba waxay tusaale u yihiin 2001, markaas oo Sharciga Patriot uu bilaabay muddadii imtixaanka ekaanta bahalka ee Maraykanka. Sharciga Patriot wuxuu la jaanqaadaa 1776, wuxuuna beddelay xeerkaa guud ee Ingiriiska ee “aan dembi lahayn ilaa dembi lagu caddeeyo” isagoo ku beddelay xeerka madaniga ah ee Roomaanka ee “dembiile ilaa uu caddaysto inuusan dembi lahayn.” Calaamadda dhexe, oo ay matalayso 1789—Dacwadihii Pelosi ee bilaabmay Janaayo 2022—waxay ku tuntay habraaca sharciga waafaqsan iyo nuxurka sharciga waafaqsan iyada oo loo marayo dagaal sharciyeed siyaasadaysan, hawlgallo calan-been ah, iyo musuqmaasuqa hay'adaha, iyadoo si cad u diidday xuquuqaha aasaasiga ah. Saddexdan calaamadood ee hadalka ah ee ku jira Sharciga Patriot ee 2001, Dacwadihii Pelosi ee 2022, iyo sharciga Axadda ee imanaya waxay si tartiib-tartiib ah u diidayaan mabda' kasta oo Dastuurka Maraykanka ka mid ah.

Markaas Protestantism-ku gacmaha la qabsado baabtiisnimada Roomaanka iyo ruuxi-jecleynta midowga saddex-geesoodka ah, xilligaas ayay Maraykanku u hadlaan sida masduulaagii, si buuxdana u sameeyaan sanamka bahalka, koobkoodii tijaabadana way buuxiyaan, oo waxay joojiyaan inay ahaadaan boqortooyadii lixaad. Markaas riddo qaran ayaa waxaa daba socota burbur qaran. Hadalka ka dhaca xeerka Axadda waxaa lagu tusaaleeyey bilowgii iyo xeerkaa ugu horreeyey ee Axadda ee Constantine sannadkii 321, dabadeedna dhammaadka iyo xeerkaa ugu dambeeyey ee Axadda waxaa metela 538.

Dhacdooyinkan oo dhammu waxay ku qarsoon yihiin taariikhda nebinnimada ee Daanyeel 11:40, taas oo barbar socota xariiqyada Millerite-ka iyo weliba xariiqda Masiixa ilaa iskutallaabta. Muujintii 12:15–16 waxay dastuurka u sawiraysaa inuu yahay “dhulka” mar liqay daadkii silcinta ee masduulaagga, kaas oo ugu dambayntii u hadla sida masduulaagga marka uu yimaado sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Digniinta Ellen White ee ku jirta Testimonies, volume 5 (bogagga 711 iyo 451, 452), oo ah in sharci kasta oo diimeed oo tanaasul u sameeya baabtiisnimada papacy-ga, iyo in sharciga Axaddu muujin doono ruuxa masduulaagga, waxay caddaynaysaa in saddexda tallaabo ee 1776, 1789, iyo 1798 ay yihiin calaamado jidka ah oo matala habraaca ugu dambeeya ee imtixaanka saddexda-tallaabo ah ee ku dhammaanaya imtixaanka ugu dambeeya, habraaca imtixaankuna waa waxa dadka Ilaah u diyaariya inay istaagaan.

Qodobka saddexaad waxay sii faahfaahinaysaa digniinaha Ellen White ee ku jira Testimonies, volume 5, bogagga 451, 452, iyadoo caddaynaysa in sharciga Axadda ee dhawaan iman doona ee Maraykanka uu calaamad u yahay xilliga go'aanka leh ee ay qaranku si buuxda uga go'do xaqnimada, kuna dhammaystiro isbahaysiga saddex-geesoodka ah (Protestantism-ka oo gacanta la qabsanaya Romanism-ka iyo spiritualism-ka). Markaas Maraykanku wuxuu diidayaa mabda' kasta oo dastuuriga ah ee dawlad Protestant iyo jamhuuri ah, wuxuuna faafinayaa khiyaamooyinka papacy-ga. Tani waa calaamadda muujinaysa in xadka dulqaadka Ilaah la gaadhay, sidaasna lagu buuxinayo koobka dembiga qaranka, taas oo keenta ka tegitaanka malaa'igta naxariista oo billowda burburka qaran. Markaas ayaa imanaysa jawaabta qayladii shuhadada ee shaabaddii shanaad, ee ahayd, "Ilaa goormee?" iyadoo la dhammaystirayo koox labaad oo shuhado papal ah. Ruuxa masduulaagga ayaa la muujinayaa marka "dhaqdhaqaaqa Axadda" hadlo—iyadoo u adeegaysa sida "karaahiyada baabbi'inta" ee casriga ah (taas oo Daanyeel ka hadlay oo Masiixuna tixraacay) oo ah calaamad lagu cararo magaalooyinka ka hor baabba'a. Sharciga Axaddu waa gunaanadka diidmada tartiib-tartiibka ah ee Dastuurka ee bilaabatay 2001 iyadoo la marayo Patriot Act (oo lagu sii tusaaleeyey Blair Bills ee 1888, hareerayntii Cestius ee 66 AD, baabtiiskii Masiixa, August 11, 1840, iyo The Declaration of Independence).

Xilliga samaysanka suuradda bahalka ee dalka Maraykanka waxa ku jira laba xariiq oo is barbar socda oo murugsan, kuwaas oo ku lug leh "geeso" is barbar socda oo Jamhuuri ah (siyaasadeed) iyo Borotestar ah (diineed), kuwaas oo ugu dambayntii ku midooba meel-marinta sharciyada Axadda ee ay kaniisad iyo dowlad wada fuliyaan. Xidhiidhkani waxa uu la mid yahay xukunka bahalka baadariga ee ay naagtu bahalka ka sarrayso, waxaana si buuxda loo muujiyey marka la afgembiyo mabda'a asaasiga ah ee Dastuurka ee kala-soocidda kaniisadda iyo dawladda.

Gudaha ahaan, sawirka bahalka ee tijaabinaya wakhtiga wuxuu tijaabiyaa samaysanka dabecadda (sawirka Masiixa marka loo eego sawirka bahalka ee Shayddaanka) ee dadka oo dhan dhexdooda, isaga oo kala saaraya bikradaha caqliga leh iyo kuwa nacasyada ah, halka dibadda ahaan uu tilmaamayo halgannada siyaasadeed ee maalmaha ugu dambeeya, isbahaysiyada iyo axdiyada la jebiyey. Muddada 2001 ilaa xeerka Axadda waxay bilowdaa rusheynta roobka dambe (taas oo bilaabatay markii malaa'igtii Muujintii 18 ay soo degtay Sebtembar 11, 2001, oo iftiimisay dhulka iyada oo loo marayo dhiciddii dhismayaashii waaweynaa ee New York). 9/11 wuxuu bilaabaa miirista Adventism-ka Laodikiya ee Toddobaadka-maalinlaha ah iyada oo loo marayo aqbalidda ama diididda farriinta "buugga yar" ee la doonayo in la cuno sida ku qoran Muujintii 10. Sarreenka iyo gocondhadu way wada joogaan ilaa kala soociddooda marka la gaaro xeerka Axadda, markaas oo boqol iyo afar iyo afartan kun loo sara kiciyo sidii calan, isla markaana uu yimaado daadinta buuxda ee roobka dambe inta lagu jiro samaysanka dunida oo dhan ee sawirka bahalka, taas oo lagu tusaaleeyey 321 ilaa 538. Markaas waxaa bilaabma ururinta dadkii badnaa ee Baabuloon laga soo saaray ilaa Miikaa'iil istaago oo wakhtiga nimcadu xidhmo. Tani waxay la jaanqaadaysaa xukunka oo marka hore ka bilaabmaya guriga Ilaah laga bilaabo 9/11, dabadeedna u gudbaya shaqaalihii saacaddii kow iyo tobnaad xeerka Axadda ka dib.

Maqaalka saddexaad wuxuu adkaynayaa in ka badbaadidda xilliga ay ammaanta jannadu iyo silicdii hore isku milmaan oo mar kale soo noqdaan ay u baahan tahay in sii horre loo hantiyo

waxsii sheegidda, iyada oo loo marayo habka “sadarka kor saaran sadarka” ee Ishacyaah 28. Habkan waxaa tusaale u ah mudanayaashii Daanyeel, xertii Masiixa ka hor Bentakostiga, iyo Shadrag, Meeshag, iyo Cabednego markay ku jireen foornada, kuwaas oo loo matalo kuwo loo diyaariyey inay si ammaan ah ugu istaagaan “Waa qoran tahay,” iyagoo ku dhex jira shuqullada yaabka leh iyo kuwa been-abuurka ah ee Shayddaanka.

Qodobka afraad waxay sharraxaysaa in habka imtixaanka nebiyadeed ee samaysanka sawirka bahalka ee Maraykanka uu barbar socdo oo si isku-dhafan ula xiran yahay saddexda calaamadood ee dastuuriga ah (Patriot Act sannadkii 2001 sidii “hadalkii” bilowga ahaa, Pelosi Trials sannadkii 2022 sidii dhexda, iyo sharciga Axadda sidii kii ugu dambeeyey). Habka imtixaanku wuxuu diyaariyaa bikradaha caqliga leh (144,000) si ay u adkaayaan imtixaanka ugu sarreeya ee cadaadiska, kaas oo ka bilaabma sharciga Axadda, marka riddada qaran ay horseeddo burbur. Markaas Shayddaanku wuxuu sii daayaa been-abuurro yaab leh (isagoo sheeganaya inuu yahay Ilaah oo wata mucjisooyin), oo ammaanta samadu waxay ku milantaa cadaadisyo soo noqnoqday oo waayihii hore ah, taas oo u saamaxaysa dadka Ilaah inay si aan la ruxin ugu socdaan iftiinka ka soo baxaya carshiga Ilaah. Diyaargarowgani wuxuu la mid yahay xeeladdii Masiixu ku adeegsaday Yooxanaa lix (sida looga faallooday The Desire of Ages, 394), halkaas oo uu oggolaaday imtixaan adag si uu goor hore uga shaandheeyo kuwa is-doonka ah ee raacsanaa, isagoo xoojinaya xertii runta ahayd si ay ugu diyaar garoobaan imtixaankoodii ugu dambeeyey (Getsemane, khiyaanada, iskutallaabta) iyada oo joogitaankiisu la jiro. Sidaas oo kale, imtixaanka sawirka bahalka—kaas oo koobaya samaysanka dabecadda gudaha (sawirka Masiixa marka loo eego sawirka bahalka ee Shayddaanka) iyo midowga dibadda ee kaniisad iyo dawlad ee baabi’inaya kala-sooca kaniisadda iyo dawladda—wuxuu kala shaandheeyaa Adventism-ka Laodikiya. Imtixaanku wuxuu daahiriya kuwa xigmadda leh iyaga oo aqbalaya farriinta aan la shaabadayn iyada oo loo marayo habka line-upon-line ee Ishacyaah 28.

Iftiinka aan la furin waa iftiinka shaabadda toddobaad (Muujintii 8:1–5), oo u muuqday dab dhulka lagu tuuray isagoo jawaab u ah salaadaha quduusiinta, sida ay tusaale uga ahaayeen carrababka dabka ee daadintii Bentakostiga. Iftiinka aan la furin waxaa kale oo lagu matalay qayladii saqda-dhexe ee Millerite-ka (taas oo gelitaanka Rumaysadka ku diyaarisay Qaybta Ugu Quduusan), taas oo lagu dhammaystiri doono qaylada saqda-dhexe ee casriga ah ee la furay Luulyo 2023, gudaheeda taariikhda qarsoon ee Daanyeel 11:40.

Farriinta roobka dambe ee tan iyo 9/11, oo ay weheliso korodhka aqoonta ku saabsan baabtiiska iyo sharciga Axadda, isla markaana la socda furfuridda toddobada onkod, iyo taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad, dhammaantood waxa ay ku wada jiraan furfuridda Muujintii Ciise Masiix. Iftiiminta faahfaahsan ee nebiyadeed ee samaysanka ekaanshaha bahalka; oo ay ku jiraan halgannada labada gees ee Jamhuuriga iyo Protestant-ka, axsaabta siyaasadda, Adventism-ka Laodikiya, soo bixitaanka 144,000, hooggii saddexaad ee Islaamka, Ruushka, Qaramada Midoobay, awoodda baabtiiska, iyo isbarbardhigyada Hasmonaeen-ka, waxa ay kuwa xigmadda leh u qalabeeyaan inay gartaan oo qaataan hoggaaminta Ilaah iyagoo aan illoobin hanuunkii hore (Testimonies to Ministers, 31).

Markay cunaan “buuggii yaraa” (Muujintii 10), iyagoo horay gudaha uga dhigaya taariikhda iyada oo loo marayo daraasad Berean ah, boqolka iyo afartan iyo afarta kun waxay helaan garasho ay si ammaan ah ugu istaagaan, “Waa qoran tahay,” iyagoo ku dhex jira khiyaanooyinka Shayddaanka. Diyaargarowgoodu wuxuu u saamaxaa inay ka fogaadaan dib-u-gurasho hallag u horseedda (Cibraaniyada 10:37–39; Xabaquuq 2:4), dabadeedna waxaa loo muujiyey inay yihiin guulaystayaal la tijaabiyey oo la habsaday, kuwaas oo xajiya amarrada Ilaah (gaar ahaan kii afraad) iyo iimaanka Ciise. Waa kuwa dhex mara dhibaatada ugu dambaysa oo kuwa xaqa ahi iimaan ku noolaadaan, malaa’iguhuna ilaaliyaan, halka nacasyadu (kuwa diida habraaca iyo farriinta) ay la kulmaan marin-habaabin xoog leh oo ay rajo la’aan yihiin. Tani waxay waafaqsan tahay Testimonies, volume 9 cutubkiisa For the Coming of the King, (oo ka bilaabma bogga 11) oo leh astaan-maalmeedka 9/11, sidaas darteedna lagu aqoonsanayo muddada 9/11 ilaa sharciga Axadda inay tahay wakhtiga shaabadaynta, halkaas oo kuwa xigmadda leh ay fahmaan dhammaystirka Daanyeel kow iyo tobnaad oo aanay waxba ka cabsanayn marka laga reebo inay illoobaan hoggaamintii Ilaah ee taariikhihii quduuska ahaa ee hore.

Afarta maqaal waxay si wadajir ah u soo bandhigayaan fasiraad nebiyadeed oo ku saabsan Masiixa, sida Libaaxa qabiilka Yahuudah, iyo Alfa iyo Oomega, kaas oo furfura qaybo ka mid ah Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad xilliyo muhiim ah si uu u hago dhaqdhaqaaqa dib-u-habaynta ugu dambeeya ee boqol iyo afar iyo afartan kun. Sannadkii 1989, 126 sano ka dib “caasiyaddii” Adventist ee 1863, Libaaxu wuxuu furfuray Daanyeel 11:40–45, isagoo muujiyey bogsiinta dhaawicii dilaaga ahaa ee baabtinimada sannadkii 1798 marka la gaaro midowgii saddex-geesoodka ahaa (masduulaagii, bahalkii, iyo nebiga beenta ah) ee aayadda afartan iyo kow, isla markaana u horseedaya Armageddoon, “buurta quduuska ah ee sharafta leh” halkaas oo baabtinimadu ku hesho xukunkeeda ugu dambeeya aayadda afartan iyo shan. Furfuristu waxay bilowdaa bilowga dhaqdhaqaaqa, iyadoo soo saarta “korodhka aqoonta” (Selected Messages, book 2) ee ku saabsan “baabtinimada iyo sharciga Axadda”, taas oo kicisa imtixaanka saddex-geesoodka ah ee ah in la “daahiriyo, la caddeeyo, oo la tijaabiyo” sida lagu metelay Daanyeel 12:10.

Waxaan sii wadi doonnaa fikradahan maqaalka xiga.